

Rapport quickscan
Flora- en fauna-
activiteit
Van Helomaweg 2a,
Wasperveen

Opdrachtgever:

VOF Gorte
M. Gorte
Van Helomaweg 2a
8351 HT Wapserveen

Opdrachtnemer:

Eelerwoude
[Onze vestigingen](#)
088-1471100
info@eelerwoude.nl
www.eelerwoude.nl

Projectgegevens:

Projectnummer: 208073
Datum: 4-8-2025
Projectleider: M. Cristenhusz
Opgesteld: R. Kösters
Gecontroleerd: R. Bos
Status: Definitief
Versie: 1

© 2025 Eelerwoude

Dit rapport is enkelzijdig opgemaakt.

Disclaimer: Dit rapport is opgesteld als onafhankelijke toets, met inachtneming van de informatie die is aangeleverd door de opdrachtgever en de beschikbare informatie over het voorkomen van beschermde plant- en diersoorten op of nabij het plangebied. Dit voor zover deze bekend zijn op het moment van onderzoek en rapportage. Het veldonderzoek is met de grootste zorgvuldigheid en deskundigheid uitgevoerd. Desondanks kan niet volledig worden uitgesloten dat bepaalde soorten niet zijn opgemerkt. Evenmin kan worden uitgesloten dat na het veldbezoek soorten zich alsnog op het plangebied hebben gevestigd. Eelerwoude kan niet aansprakelijk worden gesteld voor eventuele (gevolg) schade als gevolg van later beschikbaar komende informatie of kennis. Aan de in het rapport opgenomen conclusies kunnen geen rechten worden ontleend.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Huidige situatie en ontwikkeling	5
2.1	Huidige situatie.....	5
2.2	Voorgenomen ontwikkeling	7
3	Methode	8
3.1	Inleiding	8
3.2	Bureauonderzoek	8
3.3	Terreinbezoek.....	8
4	Resultaten en effectbeoordeling	10
4.1	Inleiding	10
4.2	Beschermde soorten.....	10
4.3	Rode Lijst soorten	16
4.4	Invasieve exoten	17
4.5	Beschermde gebieden	17
4.6	Houtopstanden.....	18
4.7	Natuurnetwerk Nederland	18
5	Conclusies en aanbevelingen.....	19
5.1	Beschermde soorten.....	19
5.2	Rode Lijst soorten	20
5.3	Invasieve exoten	20
5.4	Bescherming gebieden	20
5.5	Bescherming houtopstanden	20
5.6	Natuurnetwerk Nederland	21
5.7	Geldigheid rapportage.....	21
	Literatuurlijst.....	22
	Bijlage 1 Wettelijk kader natuurwetgeving.....	23

1 Inleiding

De initiatiefnemer is voornemens om het erf aan Helomaweg 2a in Wapserveen opnieuw in te richten. Hierbij worden verschillende sloop en bouw werkzaamheden uitgevoerd die invloed kunnen hebben op potentieel aanwezige beschermde natuur.

In verband met deze voorgenomen ontwikkeling is een toetsing van de plannen aan de natuurwetgeving en het natuurbeleid noodzakelijk. Deze toetsing maakt duidelijk of, en hoe de ontwikkeling gerealiseerd kan worden binnen de kaders van het natuurbeschermingsrecht.

Op basis van een bureauonderzoek en een veldbezoek wordt aan de hand van aanwezige terreintypen en toevallige waarnemingen van soorten zo goed mogelijk ingeschat welke beschermde gebieden en plant- en diersoorten aanwezig (kunnen) zijn. Op basis daarvan wordt bepaald wat de (mogelijke) effecten van de voorgenomen ontwikkeling zijn. Tevens worden de eventueel noodzakelijke vervolgstappen behandeld.

2 Huidige situatie en ontwikkeling

2.1 Huidige situatie

Het plangebied betreft het erf aan de Van Helomaweg 2a in Waspervveen in de provincie Drenthe op de coördinaten: 52.8227, 6.1963 (Afbeelding 1). Het erf is gelegen naast de Van Helomaweg 2a ook wel bekend als de N353. Op het erf staan vier gebouwen, waaronder een paardenstal gebouwd in anno 2020 (1), een kapschuur (2), een ligboxenstal (3) en een woning (4). In het zuiden van het plangebied is een rij met eiken aanwezig. Verder zijn er geen bomen aanwezig in het plangebied. In het zuidoosten van het plangebied is een vijver aanwezig en ten noorden en oosten zijn sloten aanwezig. Het erf is grotendeels verhard met klinkers. Op het erf is beperkte verlichting aanwezig. Deze verlichting is beperkt tot een buitenlamp. In het noordoosten van het plangebied is een weiland aanwezig waar paarden grazen. Qua groen is er voornamelijk gazon aanwezig rondom de gebouwen op het erf. Op uitzondering bij de woning waar een taxushaag aanwezig is en een aantal sierheesters. Verder is er rond de vijver voornamelijk riet aanwezig. Een impressie van het plangebied is weergegeven in afbeelding 2.

Afbeelding 1: Overzicht van het plangebied Van Helomaweg 2a in Waspervveen met de aanwezige gebouwen op het erf (1 – 4). 1) paardenstal, 2) kapschuur, 3) ligboxenstal en 4) woning (Esri, 2025).

Afbeelding 2: impressie plangebied Van Helomaweg 2a Waspervveen foto's genomen op 16 juli 2025 en 6 september 2024.

2.2 Voorgenomen ontwikkeling

Initiatiefnemer is voornemens om een deel van de bestaande bebouwing te slopen (Afbeelding 4; rode omlijning) en een deel van de bestaande bebouwing te behouden (Afbeelding 4; groene omlijning). Het linkerdeel van de noordelijke schuur is in 2020 gebouwd en deze blijft behouden (Afbeelding 3; Noordelijke grijze vlak). De rechterkant van deze schuur betreft een kapschuur en deze wordt gesloopt. De onderste schuur betreft een ligboxenstal en deze schuur wordt ook gesloopt. De woning in het plangebied blijft behouden. Verder worden er een groot aantal bomen aangeplant en worden er drie schuurwoningen gebouwd.

Afbeelding 3: Inrichtingsschets van het erf dat herontwikkeld wordt (Eelerwoude, 2025).

Afbeelding 4: Overzicht van de gebouwen die blijven behouden (groen) en de gebouwen die worden gesloopt (rood).

3 Methode

3.1 Inleiding

De aanwezige natuurwaarden zijn in beeld gebracht op basis van bestaande inventarisatiegegevens en een verkennend veldbezoek.

3.2 Bureauonderzoek

Voor het bureauonderzoek is (indien beschikbaar) gebruikgemaakt van landelijke, provinciale en regionale verspreidingsinformatie:

- NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna) waarnemingen van de afgelopen vijf jaar (NDFF, 2025);
- de flora- en faunadatabase van Eelerwoude. Eelerwoude heeft meerdere onderzoeken in de nabije omgeving uitgevoerd. De data van deze onderzoeken is opgeslagen in deze database;
- kaartweergaves van de beschermde gebieden en houtopstanden.

3.3 Terreinbezoek

Op basis van een eenmalig veldbezoek is de geschiktheid van het onderzoeksgebied voor te verwachten soorten en/of soortgroepen beoordeeld. Het veldbezoek is overdag uitgevoerd door M. Hillenaar, ecologisch adviseur bij Eelerwoude (Kader – Ecologisch deskundige). Het veldbezoek is uitgevoerd op 16 juli 2025 bij 20°C, half bewolkt weer en windkracht 3 Bft. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten genoteerd.

Kader – Ecologisch deskundige

De veldmedewerkers van Eelerwoude beschikken over een uitgebreide ervaring met de betreffende soortgroepen en voldoen aan de criteria van 'ecologisch deskundige'. Met een ecologisch deskundige wordt bedoeld een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dienen te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO- dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of;
- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt het natuurbeschermingsrecht, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of;
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of;
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (bijvoorbeeld Zoogdiervereeniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk Gebied) en/of;
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

RVO voegt hier nog de volgende criteria aan toe: Een ecologisch deskundige is een persoon met aantoonbare specifieke ecologische kennis en ervaring. Hij of zij geeft ecologisch advies en/of begeleidt werkzaamheden op het gebied van habitats (natuurlijke leefgebieden) en soorten. En heeft voldoende kennis en jarenlange ervaring om ecologisch onderzoek te kunnen doen. Hiermee bedoelen we dat de ecologisch deskundige:

- de functionaliteit van leefgebieden en beschermde soorten (her)kent;
- kennis heeft van algemene erkende onderzoeksmethoden;
- ecologische werkprotocollen kan uitwerken;
- specifieke maatregelen kan begeleiden.

4 Resultaten en effectbeoordeling

4.1 Inleiding

Dit hoofdstuk behandelt de resultaten van het uitgevoerde (veld- en bureau)onderzoek en de te verwachten effecten als gevolg van het planvoornemen. Paragraaf 4.2 beschrijft waargenomen en te verwachten soorten waarvoor onder de Omgevingswet (artikelen 11.37, 11.46 of 11.54 van het Bal) mogelijk een vergunningsplicht (of vrijstelling) geldt.

In paragraaf 4.3 worden soorten behandeld die op de Nederlandse Rode lijst zijn vermeld en waarvoor een specifieke zorgplicht geldt (artikel 1.7 van het Bal). In paragraaf 4.4 worden de aangetroffen en te verwachten invasieve exoten behandeld.

Vervolgens wordt in paragrafen 4.5, 4.6. en 4.7 ingegaan op beschermde Natura 2000-gebieden, beschermde houtopstanden en het Natuurnetwerk Nederland.

4.2 Beschermde soorten

4.2.1 Planten

Voorkomen en functie

Tijdens het veldbezoek zijn geen plantensoorten aangetroffen. Op basis van het bijna volledig bestrate erf en de regelmatig onderhouden tuin worden hier ook geen beschermde planten soorten verwacht. Er zijn tijdens het veldbezoek geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Ook vanuit de omgeving zijn geen waarnemingen bekend van beschermde plantensoorten (NDFF, 2025). Vrijwel alle beschermde plantensoorten komen voor in zeer specifieke biotopen als hoogvenen, kalkgraslanden, veenmosrietlanden en eeuwenoude muren. Deze specifieke biotopen zijn niet aanwezig binnen het plangebied en daarmee zijn beschermde plantensoorten hier niet te verwachten.

Effecten en vergunning

In het plangebied zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Deze worden op basis van het aanwezige biotoop evenmin verwacht en kunnen worden uitgesloten. Er is geen sprake van negatieve effecten op beschermde planten. Nader onderzoek of een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit zijn daardoor niet aan de orde voor beschermde planten.

4.2.2 Zoogdieren

Vleermuizen

Voorkomen en functie

In het plangebied is tijdens het dagbezoek beoordeeld of de locatie geschikt is voor vleermuizen. Hierbij is onderscheid gemaakt in: verblijfplaats, vliegroute en foerageergebied.

In het plangebied kunnen de volgende vleermuissoorten voorkomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, watervleermuis, gewone grootoorvleermuis en mogelijk ook meervleermuis.

Verblijfplaatsen

Vleermuizen maken gedurende het jaar gebruik van een netwerk van vaste rust- en verblijfplaatsen (Kader - Vleermuisverblijfplaatsen). Deze verblijfplaatsen kunnen de volgende functies hebben:

- kraamverblijfplaats;
- zomerverblijfplaats;
- paar- en/of baltsverblijfplaats;
- winterverblijfplaats.

Kader - Vleermuisverblijfplaatsen

Onder de vleermuizen zijn gebouw bewonende en/of boom bewonende soorten aanwezig. Gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn hoofdzakelijk gebouw bewonend. Rosse vleermuis en watervleermuis zijn voornamelijk boom bewonende en gewone grootoorvleermuis, franjestaart en ruige dwergvleermuis bewonen zowel bomen als gebouwen. Voorbeelden van verblijfplaatsen in gebouwen zijn ruimtes in spouwmuren en achter boeiboorden en gevelbetimmering. Holten en spleten in bomen en ruimtes achter loszittend schors zijn voorbeelden van verblijfplaatsen in bomen.

Vanuit de verschillende functies van de verblijfplaats worden weer andere eisen gesteld aan bijvoorbeeld het klimaat, de toegankelijkheid en de expositie van het verblijf ten opzichte van de zon. Als kraamverblijfplaats worden meestal gebouwen en/of bomen uitgekozen waarbinnen een constant klimaat heerst. Bij gebouwen zijn dit voornamelijk woningen met een spouwmuur of een geïsoleerd dak. Sommige vleermuizen hebben aan een opening van 1-2 cm voldoende om naar binnen te kruipen. Bij bomen gaat het meestal om dikke, oude bomen met een dikke restwand.

Verblijfplaatsen

In het plangebied zijn twee grote schuren, een kapschuur en een woning aanwezig. De schuren die worden gesloopt beschikken niet over een spouwmuur en ondervinden veel tocht. Ook is het dunne plaatmateriaal niet geschikt om te kunnen dienen als vleermuis verblijfplaats. Verblijfplaatsen van vleermuizen kunnen worden uitgesloten in de schuren. Mogelijk kunnen er wel vleermuizen in de woning aanwezig zijn, echter wordt deze met de ontwikkeling niet aangetast/gesloopt. Verder staan er geen grote bomen op het terrein die potenties hebben voor verblijfplaatsen van boom bewonende vleermuizen, waardoor verblijfplaatsen van boom bewonende vleermuizen kunnen worden uitgesloten.

Foerageergebieden en vliegroutes

Het plangebied is redelijk geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. De omgeving is eveneens geschikt als foerageergebied, onder meer door de aanwezigheid van een poel en boomtoppen als voedselvoorziening. Door het open karakter van het erf zijn er weinig luwe zones in het plangebied. Vleermuizen gebruiken lijnvormige elementen, zoals houtsingels en bosranden, om zich langs te verplaatsen (zie ook kader – Foerageergebieden en vliegroutes). Dit worden vliegroutes genoemd. Vliegroutes zijn naar het gebied beperkt aanwezig met de aanwezigheid van een enkele bomenrij langs de N-weg en jonge eikenbomen in het zuiden van het perceel. Essentiële foerageer en vliegroutes van vleermuizen ontbreken in het plangebied.

Kader - Foerageergebieden en vliegroutes

Foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen zijn beschermd indien bij het verdwijnen ook een verblijfplaats ongeschikt wordt. Bijvoorbeeld door het onderbreken van een vliegroute wordt een foerageergebied onbereikbaar, waardoor de vleermuizen onvoldoende voedsel kunnen vinden. Bij het verdwijnen van foerageergebieden of vliegroutes wordt derhalve onderzocht of er voldoende bereikbare alternatieven zijn.

Vleermuizen maken gebruik van lijnvormige landschapselementen zoals bomenrijen en singels om zich langs te verplaatsen. Een aaneengesloten kronendak heeft hierbij de voorkeur. Van vleermuizen is bekend dat onderbrekingen in de lijnstructuur maximaal 100 tot 200 meter mogen bedragen (kleinere en langzaam vliegende soorten 50 meter). Wanneer de onderbrekingen groter zijn dan deze afstand kunnen sommige soorten deze afstand niet overbruggen en zullen ze uitwijken naar alternatieve vliegroutes en foerageergebieden.

Effecten en vergunning

Door het ontbreken van geschikte verblijfplaatsen voor gebouw en boom bewonende vleermuizen zijn nader onderzoek en een vergunningaanvraag voor vleermuisverblijfplaatsen niet aan de orde.

Ook nader onderzoek naar foerageergebieden en vliegroutes is niet noodzakelijk aangezien essentiële functies ontbreken.

Grondgebonden zoogdieren

Voorkomen en functie

Op basis van de systematiek van de Omgevingswet (zie Bijlage 1) geldt dat voor de in de wet benoemde soorten of soortgroepen in geval van schade, verstoring of vernieling van vaste verblijf- of voortplantingsplaatsen een vergunningplicht geldt. Op deze vergunningplicht gelden een aantal uitzonderingen. De provincies kunnen in hun omgevingsverordening een vrijstelling van vergunningplicht bepalen.

Soorten waarvoor een vrijstelling geldt

In de omgevingsverordening van de provincie Drenthe (Omgevingsverordening Drenthe 2025; gepubliceerd op 27 juni 2025, in werking op 1 juli 2025) is voor de volgende (mogelijk) in het plangebied voorkomende soorten een vrijstelling van vergunningplicht opgenomen voor ruimtelijke inrichting: algemene (spits) muissoorten, egel, haas, konijn, ree en vos.

Soorten waarvoor geen vrijstelling geldt

Beschermde soorten waarvoor geen vrijstelling geldt, zoals steenmarter wordt wel in het plangebied verwacht. Zo zijn er waarnemingen van de steenmarter op de N-weg gedaan (NDFF, 2025). Voor de steenmarter ontbreken kruipruimtes waar verblijfplaatsen in kunnen worden gemaakt. Ook zijn er geen sporen aangetroffen van de steenmarter in en rond de gebouwen. Verblijfplaatsen van de steenmarter zijn dus niet aanwezig in het plangebied. Mogelijk dat voor enkele soorten het plangebied wel onderdeel uitmaakt van het leefgebied, zoals foerageergebied, maar dit betreft echter geen essentieel leefgebied gezien de ligging in een groene omgeving. Van kleine marterachtigen die mogelijk in de schuren kunnen voorkomen als bunzing zijn niet waargenomen in de omgeving (NDFF, 2025).

Effecten en vergunning

Soorten waarvoor een vrijstelling geldt

De ingreep heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten omdat er sprake is van een tijdelijke, en plaatselijke verstoring, voldoende leefgebied aanwezig blijft en het relatief algemene soorten betreft.

Soorten waarvoor geen vrijstelling geldt

Soorten waarvoor geen vrijstelling geldt zijn vanwege het ontbreken van geschikt habitat, verblijfplaatsen, sporen en waarnemingen op voorhand uit te sluiten. Een negatief effect op beschermde grondgebonden zoogdieren is daarom uitgesloten. Nader onderzoek en een vergunningaanvraag zijn niet nodig.

4.2.3 Vogels

Voorkomen en functie

Alle vogels zijn als soort beschermd onder de Omgevingswet. Onderscheid wordt gemaakt tussen vogels met jaarrond beschermde nesten, vogels met jaarrond beschermde functionele leefomgeving en overige (broed)vogels.

Jaarrond beschermde nesten

Onder de vogels met jaarrond beschermde nesten vallen onder andere soorten die hun nesten ook buiten het broedseizoen gebruiken, soorten die elk jaar op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn en soorten die steeds van hetzelfde nest gebruik maken en niet of nauwelijks zelf een nest kunnen bouwen. Tijdens het veldbezoek is er gelet op huismus, ringmus, gierzwaluw, steenuil en kerkuil en horsten van jaarrond beschermde nesten.

Waarnemingen van vogelsoorten met een jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaats betreffen uitsluitend huismus. De huismussen hebben hun nestlocaties veelal onder de pannendaken van woningen. In dit geval zijn deze alleen aanwezig in het woonhuis. Zo hebben de schuren geen dakgoten en/of toegang tot achterliggende ruimtes waar de huismussen nesten kunnen maken. Andere vogelsoorten met een jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaats zijn niet aangetroffen of te verwachten omdat er geen sporen (bijvoorbeeld braakballen of uitwerpselen) en nesten/horsten zijn aangetroffen.

Jaarrond beschermde functionele leefomgeving/ jaarrond beschermde nesten bij onvoldoende alternatieven

Onder de vogels met jaarrond beschermde leefomgeving vallen soorten die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats die zij het jaar daarvoor hebben gebruikt of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

In deze situatie zijn enkele vogelsoorten aangetroffen dan wel te verwachten waarvan de functionele leefomgeving (Kader) jaarrond beschermd is. Het gaat om soorten als spreeuw, torenvalk en boerenzwaluw. Waarvan de boerenzwaluw totaal zes nesten aangetroffen in de kapschuur en ligboxenstal. De torenvalk heeft jongen gehad in de nestkast in het westen van het erf, echter zijn deze al uitgevlogen.

Kader – Functionele leefomgeving

De functionele leefomgeving van een nest en rustplaats is de omgeving van die plaatsen die nodig is om ze als zodanig te laten functioneren. Een nest kan alleen succesvol functioneren als er voldoende habitat van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen voortplanten. Het hele proces van eieren leggen tot en met het opgroeien van de jongen, schuilen en slapen moet er plaats kunnen vinden. Voor de huismus zijn enkele voorbeelden winterharde struiken, droge zandige plekken en een waterbron met dichtbij dekkingmogelijkheden. Voor soorten met een jaarrond beschermde neststatus geldt dat het omliggende habitat ook van voldoende kwaliteit moet blijven voor het nest om te functioneren. Daarnaast kunnen er zwaarwegende redenen van ecologische aard zijn die bepalen dat een nest én de functionele leefomgeving jaarrond beschermd zijn. Afhankelijk van de lokale staat van instandhouding en de verdere kwaliteit van het leefgebied kunnen elementen die cruciaal zijn voor het nestsucces beschermd zijn.

Overige (broed)vogels

De aangetroffen vogels binnen en direct rondom het plangebied vallen onder de algemene broedvogels van bossen, struwelen en parken. Onder andere de volgende vogelsoorten kunnen gebruikmaken van het plangebied; houtduif, merel, heggenmus, roodborst en winterkoning. Binnen het plangebied zijn niet nog andere nesten aangetroffen van algemeen voorkomende broedvogels.

Effecten en vergunning

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Van een aantal vogelsoorten zijn de nesten het hele jaar door beschermd. Ook de functionele leefomgeving is daarbij beschermd. Bij de aantasting van de nestlocatie en/of de functionele leefomgeving is een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit noodzakelijk.

Huismus en gierzwaluw vallen onder deze bescherming. Echter wordt de woning waar de huismus in zit niet gesloopt en zal er geen schadelijk handelen op de jaarrond beschermde nesten van de huismus optreden. Aangezien de huismus niet voorkomt in de schuren door het ontbreken van geschikte nest locaties.

Vogels met jaarrond beschermde functionele leefomgeving/ jaarrond beschermde nesten bij onvoldoende alternatieven

Gelet op de beperkte omvang van de projectlocatie en het beperkte aanbod aan geschikt leefgebied voor deze soorten, gaat het om slechts enkele broedparen van genoemde algemeen voorkomende soorten. In de omgeving zijn voldoende alternatieve nestmogelijkheden en leefgebied aanwezig. Zo blijft de paardenstal bestaan en blijft er dus genoeg voedsel voorhanden. Ook zijn er genoeg nest gelegenheden in de paardenstal voor de boerenzwaluw. Het wordt wel aanbevolen om zes vervangende nestvoorzieningen voor de boerenzwaluw op te hangen in de paardenstal. Ook zijn de nesten momenteel in gebruik en wordt het aangeraden om voor de start van de sloopwerkzaamheden te controleren of de nesten zijn verlaten. Wanneer de nesten niet zijn verlaten moet er om de nesten heen worden gewerkt tot dat de nesten wel verlaten zijn. Genoemde soorten zijn bovendien goed in staat alternatieve nestplaatsen te vinden. Het aanvragen van een vergunning is met deze manier van werken dan ook niet aan de orde.

Overige (broed)vogels

Alle vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Omgevingswet. Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren vernielen of beschadigen, alsook op het wegnemen van nesten van vogels. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Door versturende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren kan in veel situaties worden voorkomen dat schadelijke handelingen worden uitgevoerd waar een vergunning voor nodig is (artikel 11.37, lid 2 onder a t/m d van het Besluit activiteiten leefomgeving). De periode van 1 maart tot 15 juli wordt over het algemeen beschouwd als broedseizoen¹. Werkzaamheden binnen het broedseizoen zijn mogelijk indien door een ecologisch deskundige voorafgaand aan de werkzaamheden is vastgesteld dat er met deze werkzaamheden geen nesten van broedvogels worden verstoord. Voor de Omgevingswet zijn echter alle bewoonde vogelnesten beschermd, ongeacht het tijdstip van het jaar en ongeacht de zeldzaamheid van de soort.

Indien gedurende de werkzaamheden binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden een in gebruik zijnde nest wordt aangetroffen dient, ongeacht het tijdstip van het jaar en de soort, gewacht te worden met de werkzaamheden tot de jongen het nest op eigen kracht hebben verlaten. Vangen en doden van vogels en vernielen, beschadigen of wegnemen van nesten, rustplaatsen en eieren betreffen een overtreding van respectievelijk art. 11.37 lid 1 a en lid 1 b van het Bal (zie bijlage 1). Verstoren van het nest is eveneens

¹ In het kader van de Omgevingswet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Globaal gaat het echter om de periode van 1 maart tot 15 juli.

strafbaar, indien er sprake is van een negatief effect op de gunstige staat van instandhouding van de soort (art. 11.37 lid 1 d van het Bal). Zodra een nest verlaten wordt als gevolg van verstoring wordt dit als vernielen van een nest beschouwd (overtreding artikel 11.37 lid 1 b van het Bal). De begeleidend ecooloog kan bepalen of er sprake is van een van de voornoemde verboden handelingen. Tot die tijd dienen de werkzaamheden rondom het nest te worden gestaakt.

4.2.4 Reptielen

Voorkomen en functie

Beschermde reptielen, zoals ringslang, gladde slang, levendbarende hagedis en hazelworm, zijn gebonden aan specifieke terreinen. In het plangebied ontbreekt dergelijk geschikt biotoop zoals heideterreinen, goed ontwikkelde waterlopen, vergaafbare humeuze bosgrond en venranden. Er zijn ook geen verspreidingsgegevens bekend van reptielen in en rondom het plangebied (NDFF, 2025). De dichtstbijzijnde waarneming is van een ringslang op 2 km afstand ten oosten van het plangebied. Aangezien de werkzaamheden gaan om het slopen van bestaande schuren, waar de ringslang geen essentieel leefgebied heeft, kan het voorkomen van de ringslang worden uitgesloten. Mogelijk komt deze wel voor in de watergangen langs het plangebied en/of in de vijver; deze blijven echter behouden.

Effecten en vergunning

Aangezien geschikt habitat ontbreekt en er geen waarnemingen bekend zijn, is nader onderzoek of het aanvragen van een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit voor reptielen niet noodzakelijk.

4.2.5 Amfibieën

Op basis van de systematiek van de Omgevingswet (zie Bijlage 1) geldt dat voor de in de wet benoemde amfibieën in geval van schade, verstoring of vernieling van vaste verblijf- of voortplantingsplaatsen een vergunningplicht geldt. Op deze vergunningplicht gelden een aantal uitzonderingen. De provincies kunnen in hun omgevingsverordening een vrijstelling van vergunningplicht bepalen.

Voorkomen en functie

Soorten waarvoor een vrijstelling geldt

In de omgevingsverordening van de provincie Drenthe (Provincie Drenthe, 2025) is voor de volgende (mogelijk) in het plangebied voorkomende amfibieën een vrijstelling van vergunningplicht opgenomen voor ruimtelijke inrichting: bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en meerkikker.

Een aantal soorten zoals bruine kikker, bastaardkikker, gewone pad en kleine watersalamander kunnen het plangebied gebruiken als landbiotoop. Hier gaat hier voornamelijk om het gebied rond de vijver. In het plangebied zelf zijn geen waterelementen aanwezig, waardoor de aanwezigheid van voortplantingshabitat op voorhand uit te sluiten is.

Soorten waarvoor geen vrijstelling geldt

Beschermde soorten amfibieën waarvoor geen vrijstelling geldt, zoals boomkikker komen in de poel voor en zijn twee jaar geleden in de poel waargenomen (NDFF, 2025). Het wordt verwacht dat deze nog aanwezig zullen zijn of voor kunnen komen in het plangebied.

Effecten en vergunning

Soorten waarvoor een vrijstelling geldt

De ingreep zal naar verwachting niet leiden tot verlies van leefgebied van de genoemde (algemeen) voorkomende amfibieën met het beschermingsregime “andere soorten”. Voor deze beschermde soorten is bij een ruimtelijke inrichting door de provincie Drenthe een vrijstelling van de vergunningplicht opgesteld.

Het voorgenomen plan leidt niet tot verlies van leefgebied van vrijgestelde amfibieën aangezien er geen werkzaamheden worden gedaan aan de vijver, de oever en het omringend groen. Hier wordt ook geadviseerd om dus geen rijbewegingen van voertuigen langs de vijver te maken en/of materiaal op te slaan naast de vijver.

Mocht dit wel nodig zijn wordt het geadviseerd om de werkzaamheden aan de oever en watergang uit te voeren wanneer de larven zijn volgroeid, vanaf augustus, en voordat volwassen exemplaren zich ingraven voor de winterslaap, voor november (zorgplicht).

Soorten waarvoor geen vrijstelling geldt

Beschermde amfibieën waarvoor geen vrijstelling geldt, als de boomkikker, kunnen op basis van de aanwezige biotoop en waarnemingen niet uitgesloten worden (NDFF, 2025). Echter wordt er geen werkzaamheden uitgevoerd aan de vijver en blijft het groen waar de boomkikker in kan zitten behouden, waardoor er geen sprake is van negatieve effecten. Mocht het groen worden weggehaald of worden verstoord dan is een nader onderzoek of een omgevingsvergunning flora- en fauna activiteit noodzakelijk. Mochten de werkzaamheden gewoon volgens het inrichtingsplan worden uitgevoerd dan is een nader onderzoek of een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit voor amfibieën niet aan de orde.

4.2.6 Vissen

Voorkomen en functie

Binnen het plangebied is een vijver aanwezig waar vissen in aanwezig kunnen zijn. Hier worden echter geen werkzaamheden uitgevoerd. Verder worden er geen beschermde vissen in een vijver verwacht.

Effecten en vergunning

Beschermde vissen zijn niet in het plangebied aanwezig. Er worden dan ook geen effecten op beschermde vissen verwacht. Nader onderzoek of een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit voor vissen zijn niet aan de orde.

4.2.7 Ongewervelden

Voorkomen en functie

Soorten als gevlekte witsnuitlibel, sierlijke witsnuitlibel, groene glazenmaker, platte schijfhoren en grote weerschijnvlinder worden niet verwacht binnen het plangebied. Dit door het ontbreken van geschikt habitat dat onder andere bestaat uit venranden, krabbenscheervegetaties, heldere beekjes en specifieke waardplanten als de boswilg, grauwe wilg en kers. Er zijn verspreidingsgegevens bekend van grote vos, grote weerschijnvlinder en beekrombout op 1 km afstand van het plangebied. Waardplanten van deze soorten ontbreken in het plangebied. Mogelijk kan boven de vijver incidenteel een beekrombout voorkomen, echter is dit niet geschikt biotoop vanwege het gebrek aan stromend water.

Effecten en vergunning

In het plangebied zijn geen beschermde ongewervelden aanwezig of te verwachten. Er is geen sprake van negatieve effecten op beschermde ongewervelden. Nader onderzoek of een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit zijn voor ongewervelden niet aan de orde.

4.3 Rode Lijst soorten

Voorkomen en functie

Naar aanleiding van het veldbezoek en het bureauonderzoek zijn, naast de eerder beschreven soorten of soortgroepen in en rond het plangebied niet nog een aantal andere soorten te verwachten.

Effecten

Het gaat allen om soorten welke op een Nederlandse Rode lijst zijn geplaatst, maar waarvoor geen specifieke verplichting geldt voor een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit.

Naar aanleiding van het veldbezoek en het bureauonderzoek worden er, naast de in voorgaande hoofdstukken reeds genoemde soorten, geen Rode Lijst-soorten verwacht in het plangebied. Vervolgende maatregelen in het kader van de specifieke zorgplicht zijn niet noodzakelijk.

De zorgplicht houdt in dat dan passende preventieve maatregelen getroffen moeten worden om deze nadelige gevolgen te voorkomen. Of, indien dat niet mogelijk is, er passende herstelmaatregelen worden genomen. Zie Bijlage 1 en artikel 11.6 van het Bal voor meer informatie. Passende maatregelen zijn bij deze werkzaamheden niet noodzakelijk.

4.4 Invasieve exoten

Exoten of invasieve soorten zijn dieren of planten die door menselijk handelen buiten hun natuurlijke verspreidingsgebied terecht zijn gekomen. Ook delen ervan, zoals zaden of wortelen, vallen onder die begrippen. De term 'exoot' is bedoeld om individuele exemplaren van een uitheemse soort mee aan te duiden. Onder de omgevingswet geldt een verbod op opzettelijke activiteiten met invasieve exoten van de Unie-lijst (BuRO, 2024). Dit is een lijst van de Europese Commissie waarop soorten staan die in delen van de EU schade toebrengen aan ecosystemen. Er zijn dan ook rijksregels en internationale regels opgesteld om de introductie en verspreiding van invasieve exoten te voorkomen (artikel 11.108, lid 1).

Voorkomen

Het is niet aannemelijk dat in het plangebied invasieve exoten worden aangetroffen. Er zijn geen waarnemingen bekend in en rond het plangebied.

Effecten

Er worden geen negatieve effecten verwacht wanneer werkzaamheden worden uitgevoerd in het plangebied. Er zijn geen aanvullende maatregelen noodzakelijk om de verspreiding van invasieve exoten te voorkomen aangezien deze niet aanwezig zijn.

4.5 Beschermde gebieden

Ligging

Het plangebied ligt op 1.6 km afstand van het Natura 2000-gebied Holteringveld.

Effecten

Niet stikstof-gerelateerde effecten

De aard van de voorgenomen werkzaamheden en ontwikkeling maakt dat de effecten uitsluitend tot het plangebied of in de zeer directe zone eromheen beperkt blijven. Gezien de afstand tot de Natura 2000-gebieden, de invulling van de tussenliggende gebieden en de voorgenomen werkzaamheden is er derhalve geen reden om aan te nemen dat er kans is op een belemmering van de kernopgaven van het Natura 2000-gebied, zij het door een rechtstreekse invloed, cumulatieve invloed of externe werking. Een toetsing op grond van de omgevingswet Natura 2000-activiteit wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

Stikstof-gerelateerde effecten

Bij de aanlegfase wordt door bouwmachines en ander materieel stikstof uitgestoten. In de gebruiksfase neemt mogelijk de uitstoot van stikstof toe doordat er meerdere woningen komen te staan en hierdoor een toename van het aantal rijbewegingen ontstaat. Zowel voor de bouw-/aanlegfase als de gebruiksfase is dan ook een stikstofberekening noodzakelijk.

4.6 Houtopstanden

Ligging

De bomen in het plangebied vallen onder houtopstanden en buiten de bebouwingscontouren echter geldt hier geen meldingsplicht voor aangezien het gaat om bomen op het erf. De bomen worden overigens niet gekapt.

Effecten

Aangezien er binnen het plangebied geen bomen worden gekapt is nadere toetsing van houtopstanden niet noodzakelijk.

4.7 Natuurnetwerk Nederland

Ligging

Het plangebied ligt op 40 m afstand van het Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Effecten

Het omgevingsplan wordt niet gewijzigd. Met de voorgenomen werkzaamheden worden daarnaast geen negatieve effecten verwacht op de wezenlijke waarden en kenmerken van het NNN. Van afname van areaal is geen sprake, tevens worden geen effecten verwacht die de wezenlijke waarden en kenmerken van het NNN significant aantasten. Een toetsing aan het NNN-beleid wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

5 Conclusies en aanbevelingen

In dit hoofdstuk worden de conclusies en eventuele aanbevelingen over beschermde en vrijgestelde soorten, beschermde gebieden (Natura 2000 en Natuurnetwerk Nederland) en houtopstanden, als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling beschreven.

5.1 Beschermde soorten

Broedvogels

Conclusies

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Van een aantal vogelsoorten zijn de nesten het hele jaar door beschermd. Ook de functionele leefomgeving is daarbij beschermd. Bij de aantasting van de nestlocatie en/of de functionele leefomgeving is een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit noodzakelijk.

Huismus valt onder deze bescherming. Echter wordt de woning waar de huismus in zit niet gesloopt en zal er geen schadelijk handelen op de jaarrond beschermde nesten van de huismus optreden. Hierdoor is nader onderzoek of een omgevingsvergunning flora- en fauna activiteit niet noodzakelijk.

Vogels met jaarrond beschermde functionele leefomgeving/ jaarrond beschermde nesten bij onvoldoende alternatieven

Gelet op de beperkte omvang van de projectlocatie en het beperkte aanbod aan geschikt leefgebied voor de boerenwaluw, gaat het om slechts enkele broedparen van genoemde algemeen voorkomende soorten. In de omgeving zijn voldoende alternatieve nestmogelijkheden en leefgebied aanwezig. Zo blijft de paardenstal bestaan en blijft er dus genoeg voedsel voorhanden. Ook zijn er genoeg nest gelegenheden in de paardenstal voor de boerenwaluw. Het wordt wel aanbevolen om zes vervangende nestvoorzieningen voor de boerenwaluw op te hangen in de paardenstal. Ook zijn de nesten momenteel in gebruik en wordt het aangeraden om voor de start van de sloopwerkzaamheden de nesten te controleren of de nesten zijn verlaten. Wanneer de nesten niet zijn verlaten moet er om de nesten heen worden gewerkt tot dat de nesten wel verlaten zijn. Hierbij mogen de nesten niet verstoord worden dus moet er buiten het broedseizoen gewerkt worden. Genoemde soorten zijn bovendien goed in staat alternatieve nestplaatsen te vinden. Het aanvragen van een vergunning is met deze manier van werken dan ook niet aan de orde.

Overige (broed)vogels

Alle vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Omgevingswet. Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren vernielen of beschadigen, alsook op het wegnemen van nesten van vogels. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Door verstorende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren kan in veel situaties worden voorkomen dat schadelijke handelingen worden uitgevoerd waar een vergunning voor nodig is (artikel 11.37, lid 2 onder a t/m d van het Besluit activiteiten leefomgeving). De periode van 1 maart tot 15 juli wordt over het algemeen beschouwd als broedseizoen². Werkzaamheden binnen het broedseizoen zijn mogelijk indien door een ecologisch deskundige voorafgaand aan de werkzaamheden is vastgesteld dat er met deze werkzaamheden geen nesten van broedvogels worden verstoord. Voor de

² In het kader van de Omgevingswet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Globaal gaat het echter om de periode van 1 maart tot 15 juli.

Omgevingswet zijn echter alle bewoonde vogelnesten beschermd, ongeacht het tijdstip van het jaar en ongeacht de zeldzaamheid van de soort.

Indien gedurende de werkzaamheden binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden een in gebruik zijnd nest wordt aangetroffen dient, ongeacht het tijdstip van het jaar en de soort, gewacht te worden met de werkzaamheden tot de jongen het nest op eigen kracht hebben verlaten. Vangen en doden van vogels en vernielen, beschadigen of wegnemen van nesten, rustplaatsen en eieren betreffen een overtreding van respectievelijk art. 11.37 lid 1 a en lid 1 b van het Bal (zie bijlage 1). Verstoren van het nest is eveneens strafbaar, indien er sprake is van een negatief effect op de gunstige staat van instandhouding van de soort (art. 11.37 lid 1 d van het Bal). Zodra een nest verlaten wordt als gevolg van verstoring wordt dit als vernielen van een nest beschouwd (overtreding artikel 11.37 lid 1 b van het Bal). De begeleidende ecoloog kan bepalen of er sprake is van een van de voornoemde verboden handelingen. Tot die tijd dienen de werkzaamheden rondom het nest te worden gestaakt.

Amfibieën

Conclusies

Beschermden amfibieën waarvoor geen vrijstelling geldt, kunnen op basis van de aanwezige biotoop niet uitgesloten worden. Echter worden er geen werkzaamheden uitgevoerd aan de vijver en blijft het groen waar de boomkikker in kunnen zitten behouden, waardoor er geen sprake is van negatieve effecten. Nader onderzoek of een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit zijn voor amfibieën niet aan de orde. Mochten de werkzaamheden wel invloed hebben op de oevers van de vijver, wordt het geadviseerd om de werkzaamheden aan de oever en watergang uit te voeren wanneer de larven zijn volgroeid, vanaf augustus, en voordat volwassen exemplaren zich ingraven voor de winterslaap, voor november (zorgplicht).

5.2 Rode Lijst soorten

Het is niet aannemelijk dat in het plangebied Rode lijst soorten worden aangetroffen. Voor deze soorten hoeft dus niet nog aanvullende maatregelen genomen te worden.

5.3 Invasieve exoten

Het is niet aannemelijk dat in het plangebied invasieve exoten worden aangetroffen. Voor deze soorten hoeven dus geen aanvullende maatregelen genomen te worden.

5.4 Bescherming gebieden

Niet stikstof-gerelateerde effecten

Een toetsing van niet stikstof-gerelateerde effecten aan de Natura 2000-instandhoudingsdoelen wordt niet noodzakelijk geacht.

Stikstof-gerelateerde effecten

Bij de aanlegfase wordt door bouwmachines en ander materieel stikstof uitgestoten. In de gebruiksfase neemt mogelijk de uitstoot van stikstof toe door een toename van het aantal rijbewegingen. Zowel voor de bouw-/aanlegfase als de gebruiksfase is dan ook een stikstofberekening noodzakelijk.

5.5 Bescherming houtopstanden

Aangezien er binnen het plangebied geen bomen worden gekapt is nadere toetsing van niet noodzakelijk.

5.6 Natuurnetwerk Nederland

Met de voorgenomen werkzaamheden worden geen negatieve effecten verwacht op de wezenlijke waarden en kenmerken van het NNN. Van afname van areaal is geen sprake, tevens worden geen effecten verwacht die de wezenlijke waarden en kenmerken van het NNN significant aantasten. Daarnaast wordt het omgevingsplan niet gewijzigd. Een toetsing aan het NNN-beleid wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

5.7 Geldigheid rapportage

Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in hoofdstuk 2.1. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten leiden.

Literatuurlijst

- BuRO. (2024, 15 juli). Unielijst invasieve exoten. Invasieve Exoten | NVWA.
- Eelerwoude. (2025). *Principeverzoek Inrichtingsschets Van Helomaweg 2a V.O.F. Gorte*.
- Esri. (2025). Opgehaald van <https://www.esri.nl/nl-nl/home>
- Ministerie van Economische Zaken (2016). Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Ministerie van Economische Zaken, versie 1.3.
- NDFF. (2025, juli). *Nationale Databank Flora en Fauna*. Opgehaald van <https://www.ndff.nl/>.
- Provincie Drenthe. (2025). *Omgevingsverordening provincie Drenthe*.

Bijlage 1 Wettelijk kader natuurwetgeving

Inleiding

Het natuurbeschermingsrecht onder de Omgevingswet bestaat uit drie onderdelen: de bescherming van soorten, de bescherming van gebieden en de bescherming van houtopstanden. De kern van het natuurbeleid wordt gevormd door het Natuurnetwerk Nederland, dat een samenhangend netwerk vormt van natuurgebieden. De provincies zijn in de meeste gevallen het bevoegd gezag. Alleen in een aantal situaties, zoals bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, is het Rijk het bevoegd gezag. In deze bijlage wordt kort ingegaan op de relevante regels waaraan voldaan moet worden.

Bescherming van soorten

Het uitgangspunt bij het onderdeel soortenbescherming (toetsing flora- en fauna-activiteit) is dat geen schade mag worden toegebracht aan beschermde dieren of planten. De wet kent een drietal beschermingsregimes; beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn, beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn en beschermingsregime “Andere soorten”.

Schadelijke handelingen die leiden tot een vergunningplichtige situatie onder de Omgevingswet

Het systeem van de Omgevingswet wijkt af van wat eerder in de Wet natuurbescherming was opgenomen; er is niet langer sprake van absoluut verbod met een mogelijkheid om ontheffing van dit verbod te krijgen, maar van vergunningplichtige handelingen behoudens wanneer men beschikt over een daartoe bedoelde omgevingsvergunning. De Omgevingswet gaat uit van het ‘ja, mits-principe’. In de wet worden ten aanzien van de beschermde soorten een aantal schadelijke handelingen genoemd die leiden tot een vergunningplichtig geval of situatie (zie tabel 1). De schadelijke handelingen zijn gekoppeld aan het beschermingsregime van de soort (resp. Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn of de groep ‘Andere (nationaal) beschermde soorten’).

Voor welke situaties een omgevingsvergunning voor de flora- en fauna-activiteit nodig is vastgelegd in hoofdstuk 11 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal).

Vogels (Vogelrichtlijnsoorten)

Dit regime betreft alle vogels cf. artikel Vogelrichtlijn. Hiervoor gelden de volgende schadelijke handelingen:

- er geldt vergunningplicht voor activiteiten die kunnen leiden tot het opzettelijk doden of vangen van van nature in Nederland in het wild levende vogels als bedoeld in artikel 1 Vogelrichtlijn;
- tevens geldt vergunningplicht voor het opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren én het opzettelijk storen van vogels.

Dit is vastgelegd in artikel 11.37 van het Bal.

Europees beschermde soorten

Soorten uit Bijlage IV Habitatrichtlijn, Bijlage I en II van het Verdrag van Bern en Bijlage II van het Verdrag van Bonn. In de bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd³. Hiervoor gelden de volgende schadelijke handelingen:

³ De brochure ‘Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen’, versie 1.3. Ministerie van EZ, december 2016 impliceert dat de bescherming uit de Vogelrichtlijn prevaleert boven de bescherming van vogels uit de verdragen van Bonn en Bern

- er geldt vergunningplicht voor het in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk verstoren, doden of opzettelijk vangen van in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onder a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn;
- er geldt vergunningplicht voor het in de natuur opzettelijk vernielen of rapen van eieren én het verstoren en het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van bedoelde diersoorten;
- er geldt ook vergunningplicht voor het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, onwortelen of vernielen van planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onder b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied.

Dit is vastgelegd in artikel 11.46 van het Bal.

Andere (nationaal) beschermde soorten

Soorten die uit nationaal oogpunt bescherming behoeven. Hiervoor gelden de volgende schadelijke handelingen:

- er geldt vergunningplicht voor het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten zoals genoemd in bijlage IX, onder A van het Bal;
- vergunningplicht geldt ook voor het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van de hiervoor bedoelde dieren;
- vergunningplicht geldt ook voor het opzettelijk in hun natuurlijke verspreidingsgebied plukken en verzamelen, afsnijden, onwortelen of vernielen van vaatplanten van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder B van het Bal.

Dit is vastgelegd in artikel 11.54 van het Bal.

Tabel 1. Overzicht schadelijke handelingen die leiden tot een vergunningplichtige situatie onder de Omgevingswet.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn (art. 11.37 Bal)	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (art. 11.46 Bal)	Beschermingsregime Andere soorten (art. 11.54 Bal)
Lid 1, onder a het is verboden van nature in Nederland in het wild levende vogels opzettelijk te doden of opzettelijk te vangen	Lid 1, onder a het is verboden in het wild levende dieren in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of opzettelijk te vangen	Lid 1, onder a het is verboden beschermde, in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers opzettelijke te vangen en te doden
Lid 1, onder b het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, beschadigen of nesten weg te nemen	Lid 1, onder b het is verboden in het wild levende dieren opzettelijk te storen	Lid 1, onder b het is verboden vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren als bedoeld onder a opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Lid 1, onder c Het is verboden eieren te rapen of onder zich te hebben	Lid 1, onder c het is verboden eieren van in het wild levende dieren opzettelijk te vernielen of te rapen	Lid 1, onder c het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken, verzamelen, af te snijden, onwortelen of te vernielen
Lid 1, onder d Het is verboden opzettelijk vogels te storen, tenzij het storen niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de vogelsoort	Lid 1, onder d het is verboden voortplantings- of rustplaatsen van in het wild levende dieren te beschadigen of te vernielen	
	Lid 1, onder e het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken, verzamelen, af te snijden, onwortelen of te vernielen	

Deze schadelijke handelingen mogen niet uitgevoerd worden, tenzij voor de soort(en):

- een vrijstelling van vergunningplicht geldt;
- er gewerkt wordt met een goedgekeurde Gedragscode (feitelijk een collectieve vergunning);

- de activiteit deel uitmaakt van een vastgesteld programma;
- een vergunning is verkregen.

Voor een aantal handelingen zijn vrijstellingen mogelijk in de vorm van een provinciale verordening of een (goedgekeurde) gedragscode.

De schadelijke handelingen voor de groep van overige, ‘nationale’ soorten zijn geïnspireerd op de Habitatrichtlijn en op een aantal punten versoepeld. Zo is het opzettelijk verstoren van beschermde soorten (en hun verblijfplaatsen) uit deze groep van overige soorten niet langer verboden. Wel betreft het opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste verblijfplaatsen van dieren onder dit beschermingsregime nog steeds een schadelijke handeling.

Voor vogels geldt dat verstoren geen vergunningplichtig geval is als de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de soort (*artikel 5.1, lid 2 onder g Ow gelezen in samenhang met § 11.2 Bal*). Het beschadigen van in gebruik zijnde vogelnesten tijdens het broedseizoen blijft een schadelijke handeling, maar het verstoren dus niet meer, tenzij er sprake is van een wezenlijke invloed op de staat van instandhouding van de specifieke soort(en). Het is aan de initiatiefnemer om zich op de hoogte te (laten) stellen, en waar nodig aan te tonen, dat de op zich verstorende activiteit geen bedreiging vormt voor de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoort.

Tot slot geldt er geen vergunningplicht voor het opzettelijk doden of vangen en vernielen of beschadigen van vaste verblijfplaatsen of rustplaatsen van bosmuis, huisspitsmuis of veldmuis in of op gebouwen of de daarbij behorende erven of roerende zaken (*artikel 11.54 lid 2 sub a Bal*).

Vrijstellingen

De vergunningplicht zoals hiervoor benoemd is niet absoluut. De vergunningplicht voor bepaalde handelingen bestaat niet als er voor deze handelingen of activiteiten een vrijstelling is verleend. Dergelijke vrijstellingen kunnen landelijk gelden en worden door de Minister vastgesteld. De provincies kunnen in hun omgevingsverordening ook bepaalde vrijstellingen verlenen. Deze vrijstellingen verschillen per provincie.

Er bestaan ook andere wetsinstrumenten die een vergunningplicht uitsluiten. Dit kan doordat bepaalde activiteiten zijn opgenomen in een programma, of dat de handelingen worden uitgevoerd op grond van een aangewezen gedragscode. Wanneer dit aan de orde is wordt dit verderop in het rapport toegelicht.

Provinciale verordening

Provinciale Staten kunnen vrijstelling van de schadelijke handelingen verlenen. Zo zijn met een provinciale verordening een aantal, vooral algemeen voorkomende en beschermde, zoogdieren en amfibieën vrijgesteld van de vergunningplicht. Door deze mogelijkheid ontstaan echter wel verschillen in de bescherming van soorten tussen de verschillende provincies.

Programmatische aanpak

De Omgevingswet biedt de mogelijkheid om een programmatische aanpak toe te passen. Een dergelijk programma kan zowel door het Rijk als door provincies worden opgesteld. Onder de Flora en faunawet en Wet natuurbescherming is reeds ervaring opgedaan met een dergelijke programmatische aanpak. Tevens is voor een aantal grootschalige ontwikkelingen en plangebieden een generieke vergunningen verleend. Het biedt de mogelijkheid om door middel van een actieve leefgebiedenbenadering te streven naar een betere verbinding tussen economie en ecologie.

Beheerplan Natura 2000-gebied

Tot slot zijn handelingen die onderdeel uitmaken van een beheerplan voor een Natura 2000-gebied of een programmatische aanpak vrijgesteld, mits de handelingen zijn getoetst aan de criteria voor afwijking van de soortenbeschermingsregimes.

Afwijken van schadelijke handelingen

Om af te mogen wijken van de schadelijke handelingen (en deze toch te mogen overtreden) via een vergunning of een vrijstelling moet aan drie criteria worden voldaan:

1. er is geen andere bevredigende oplossing voor de handeling (=alternatievenafweging);
2. de afwijking is gebaseerd op een in de wet genoemd belang (b.v. openbare veiligheid of volksgezondheid);
3. de ingreep of handeling mag geen afbreuk doen aan en/of verslechtering betekenen voor de staat van instandhouding van de soort.

Als aan (alle) drie deze vereisten voldaan is, kan een vergunning worden verleend. Hieronder worden de drie vereisten nader toegelicht.

Andere bevredigende oplossing(en)

De initiatiefnemer moet aantonen en beargumenteren dat er geen andere bevredigende oplossingen zijn waardoor overtreding van de schadelijke handeling(en) kan worden voorkomen, bijvoorbeeld door planaanpassing of het aanpassen van de uitvoeringsperiode. Het is aan het bevoegd gezag (doorgaans dus de provincie) om de alternatieve oplossingen te beoordelen en hierover te besluiten. De onderbouwing moet gebaseerd zijn op objectieve en controleerbare gegevens.

Belangen

Voor de soorten die beschermd zijn onder de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn kan alleen vergunning worden verleend op grond van de in deze richtlijnen genoemde belangen. Voor de groep van overige, nationaal beschermde soorten wordt uitgegaan van de in de Habitatrichtlijn genoemde belangen, plus een aantal aanvullende belangen. In het Kader - Wettelijk Belang wordt een overzicht gegeven van deze belangen.

Staat van instandhouding van de soort

Tot slot moeten de effecten van de voorgenomen handeling(en) worden beoordeeld aan de staat van instandhouding (Svl) van de soort. Zie ook kader – Staat van instandhouding. De Svl varieert per soort en per handeling, en is niet vastgelegd in de wet. Een handeling op een zeldzame beschermde soort zal eerder leiden tot een negatief effect op de Svl dan bij een algemene soort. Belangrijk is ook de trend (aantalsontwikkeling) en de ruimtelijke verspreiding van de soort. Bij de beoordeling moet rekening worden gehouden met cumulatieve (versterkende) effecten, bijvoorbeeld door andere handelingen of ontwikkelingen in de omgeving en met reeds verleende vergunningen voor dezelfde populaties van deze soort(en). Bij de beoordeling mogen compenserende en mitigerende (verzachtende) maatregelen worden betrokken. Het ecologische toetsingscriterium verschilt per beschermingsregime. Om te beoordelen of aan deze criteria wordt voldaan, moet inzicht worden gegeven in:

1. de Svl (van de populatie) van de soort (in zijn natuurlijke verspreidingsgebied);
2. het effect van de handeling of ontwikkeling op de soort.

Kader - Staat van instandhouding

- **Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn:** “De maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de betreffende soort”.
- **Beschermingsregime soort Habitatrichtlijn:** “Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan”.
- **Beschermingsregime Overige soorten:** “Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan”.

Voorkomen van schadelijke handelingen

In sommige situaties kunnen maatregelen worden getroffen waardoor negatieve effecten en daarmee een schadelijke handeling binnen het natuurbeschermingsrecht onder de Omgevingswet kunnen worden voorkomen. Bijvoorbeeld door de kap van bomen met broedende vogels uit te stellen tot na de broedtijd. Al kan de boom ook een nest bevatten van een vogelsoort waarbij het nest jaarrond beschermd is, waardoor schadelijke handelingen niet kunnen worden voorkomen. Het plannen van werkzaamheden buiten de kwetsbare periode(n) van beschermde soorten is een veel toegepaste maatregel. Andere mogelijkheden om schade op soorten te voorkomen zijn wellicht het aanpassen van de werkvolgorde, gebruik te maken van andere apparatuur of de werkzaamheden te faseren in ruimte en tijd (zoals in het voorbeeld).

Kader - Wettelijk Belang

Voor vogels beschermd onder de Vogelrichtlijn kan vergunning worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- ter bescherming van flora en fauna;
- voor onderzoek en onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt;
- om het vangen, onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Voor soorten beschermd onder de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern of het Verdrag van Bonn kan vergunning worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de bescherming van wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen eigendom;
- in het belang van volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de vergunning of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen, onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de vergunning of vrijstelling vastgesteld aantal planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Voor andere 'nationaal' beschermde soorten kan vergunning worden verleend op grond van de volgende belangen:

- de belangen die gelden voor soorten van de Habitatrichtlijn zoals hierboven genoemd;
- in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- ter voorkoming van schade en overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen;
- ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omliggende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
- ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud van landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied;
- in het algemeen belang van de betreffende soort.

Zorgplichten

Tot slot gelden onder de Omgevingswet een aantal (nieuwe en uitgebreide) specifieke zorgplichtbepalingen. Deze worden hieronder toegelicht. Belangrijk is dat vanaf 2024 ook een specifieke zorgplicht geldt voor soorten die op een Nederlandse Rode lijst zijn geplaatst. Deze zorgplicht heeft tot gevolg dat ook vooraf moet worden nagegaan of er een kans is dat één of meer van deze Rode lijst-soorten binnen of in de directe omgeving van het plangebied kunnen voorkomen. Dit voor zover het om soorten gaan die niet al onder het hiervoor beschreven beschermingsregime vallen en waarvoor vergunningplicht geldt in geval van handelingen met schadelijke gevolgen. Voor deze Rode lijst-soorten is in hoofdstuk 4 en 5 een eigen paragraaf opgenomen.

Voor iedere activiteit, handeling, ruimtelijk plan of ruimtelijke ontwikkeling is het verplicht om te toetsen of deze kan leiden tot vergunningplicht, of dat mogelijk een vrijstelling van deze vergunningplicht geldt. Maar ook of er mogelijk een specifieke zorgplicht van toepassing kan zijn.

Algemene zorgplicht

In artikel 1.7 van de Omgevingswet is opgenomen dat iedereen die weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat zijn activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de fysieke leefomgeving:

- alle maatregelen moet nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
- als die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, moet hij die gevolgen zoveel mogelijk beperken en ongedaan maken;
- als de gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt, moet hij die activiteit achterwege laten voor zover dat redelijkerwijs van hem kan worden gevraagd.

Daarnaast is in artikel 1.7a van de Omgevingswet ook een algemeen gebod opgenomen. Daarin is vastgelegd dat:

“Een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat zijn activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de fysieke leefomgeving, is verplicht:

- *alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen.”*

Het betekent bijvoorbeeld dat iemand verplicht is om te voorkomen dat dieren en planten onnodig gedood worden, wanneer er redelijkerwijs een andere oplossing voor is, bijvoorbeeld de dieren te verplaatsen naar een ander gebied.

Verder is het op grond van artikel 2.1 van de Wet dieren verboden om zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen. Dat geldt ook voor in het wild levende dieren.

Specifieke zorgplicht

Naast deze algemene zorgplicht gelden vanaf 2024 ook een aantal specifieke zorgplichten (artikel 4.3 van de Omgevingswet).

Deze specifieke zorgplichten in relatie tot natuur staan in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal).

Flora- en fauna-activiteiten

Voor dit plan zijn de in artikel 11.27 van het Bal opgenomen specifieke zorgplichten voor het uitvoeren van flora- en fauna-activiteiten van belang.

Samengevat komen deze zorgplichten op het volgende neer:

Een ieder die een activiteit wil gaan uitvoeren en waarbij hij of zij weet, of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor beschermde natuurwaarden of soorten dan is hij/zij verplicht om alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen of zelfs de activiteit niet uit te voeren. Is er toch noodzaak voor deze activiteit en kunnen de nadelige gevolgen niet geheel worden voorkomen dan moet er voor gezorgd worden die gevolgen zoveel mogelijk worden beperkt of ongedaan gemaakt.

Meer specifiek geldt een plicht om:

voorafgaand aan de activiteit na te laten gaan of er aanwijzingen zijn van de aanwezigheid op of nabij de locatie waar de activiteit wordt verricht of in de directe nabijheid daarvan:

- van nature in Nederland in het wild levende vogels;

- van nature in Nederland in het wild levende dieren of planten van soorten, genoemd in de bijlagen II, IV en V bij de Habitatrichtlijn;
- dieren of planten van soorten, genoemd in bijlage IX bij het Bal of in de Nederlandse Rode lijsten; en
- voor die soorten belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats;

Wanneer dit het geval is dient de initiatiefnemer op objectieve wijze vast te (laten) stellen dat nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten voor dieren van die soorten, hun nesten, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten. Kan dat niet dan zal moeten worden nagegaan welke gevolgen de activiteit kan hebben voor dieren van die soorten, hun nesten, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten en moeten er (aantoonbaar) passende preventieve maatregelen worden getroffen om die nadelige gevolgen te voorkomen, worden gemonitord of de maatregelen werken en worden zo nodig herstelmaatregelen uitgevoerd.

Invasieve uitheemse exoten

Exoten of uitheemse soorten zijn dieren of planten die door menselijk handelen buiten hun natuurlijke verspreidingsgebied terecht zijn gekomen. Ook delen ervan, zoals eicellen, zaden of wortelen, vallen onder die begrippen. De term 'uitheemse soort' is bedoeld om een hele soort mee aan te duiden. De term 'exoot' is bedoeld om individuele exemplaren van een uitheemse soort mee aan te duiden.

Onder de Omgevingswet geldt een verbod op opzettelijke activiteiten met invasieve uitheemse exoten van de Unielijst. Dit is een lijst van de Europese Commissie waarop soorten staan, die in delen van de EU schade toebrengen aan ecosystemen. Er zijn dan ook rijksregels en internationale regels opgesteld om de introductie en verspreiding van invasieve uitheemse exoten te voorkomen (Art.11.108, lid 1). De volgende opzettelijke handelingen met soorten van de Unielijst zijn verboden:

- het grondgebied van de Unie binnenbrengen (ook niet door middel van doorvoer onder douanetoezicht);
- houden (ook niet in een gesloten omgeving);
- kweken (ook niet in een gesloten omgeving);
- naar, uit of binnen de EU vervoeren (behalve het vervoeren naar voorzieningen vanwege uitroeiing);
- in de handel brengen;
- gebruiken of uitwisselen;
- toestaan om zich voort te planten, te kweken of te telen (ook niet in een gesloten omgeving);
- vrijlaten in het milieu.

Het gaat hier dus om opzettelijke activiteiten. Daarnaast gelden er verplichtingen om alle noodzakelijke stappen te nemen om de (on)opzettelijke introductie of verspreiding van soorten van de Unielijst te voorkomen.

Bescherming van gebieden

Met het onderdeel gebiedsbescherming (toetsing Natura 2000-activiteit) worden binnen de Omgevingswet de Natura 2000-gebieden beschermd. Natura 2000 is een samenhangend netwerk van natuurgebieden in Europa. Natura 2000 bestaat uit gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Europese Vogelrichtlijn (79/409/EEG) en gebieden die zijn aangemeld op grond van de Europese Habitatrichtlijn (92/43/EEG). Voor alle gebieden gelden instandhoudingsdoelstellingen. De kern van de bescherming is dat deze instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar mogen worden gebracht.

Activiteiten of projecten mogen geen negatieve effecten hebben op de waarden waarvoor het gebied is aangewezen. Essentieel is dat vergunningplicht geldt als uit een Natura 2000-toets volgt dat activiteiten verslechterende of significant versturende gevolgen kunnen hebben voor een Natura 2000-gebied of een bijzonder nationaal natuurgebied.

Net als bij soorten zijn er ook in de wet mogelijkheden om van deze vergunningplicht af te wijken wanneer de bepaalde activiteit is vastgelegd in een programma, de provinciale omgevingsverordening of ministeriële regeling. Dit is vastgelegd in paragraaf 11.1.2 van het Bal.

Bescherming van houtopstanden

Het kappen of rooien van een boom of bomen uit een houtopstand is niet zomaar toegestaan onder de Omgevingswet. Dit geldt ook bij het rooien of het verrichten van handelingen die de dood of ernstige beschadiging van bomen tot gevolg hebben. Hieronder valt ook beschadiging door vee. Onder houtopstand wordt verstaan:

- iedere zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend.

De gemeente stelt de grenzen van de ‘bebouwingscontour houtkap’ bij besluit vast. De grenzen zijn bij de gemeente na te vragen.

De bescherming van houtopstanden kent twee belangrijke instrumenten: meldingsplicht en maatwerkvoorschrift. Een kapmelding is verplicht bij de kap van bomen buiten de bebouwingscontour houtkap. Veelal geldt een 1 op 1 herplantplicht. Provincies bepalen welke gegevens bij een melding moeten worden aangeleverd. Voor het vellen van een houtopstand in verband met realisatie van een Natura 2000-doel geldt er geen meld- en herplantplicht.

De voorgenomen kap van een houtopstand hoeft niet gemeld te worden als het gaat om:

- houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwingscontour houtkap;
- houtopstanden op erven of in tuinen;
- fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;
- kweekgoed;
- uit populieren of wilgen bestaande:
 - wegbeplantingen;
 - beplantingen langs waterwegen, en
 - eenrijige beplantingen langs landbouwgronden.
- het dunnen van een houtopstand;
- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij:
 - ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
 - bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en
 - zijn aangelegd na 1 januari 2013.
- houtopstanden die een kleinere oppervlakte grond beslaan dan 10 are, of bestaan uit een rijbeplanting die 20 of minder bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen.

De provincie kan middels een maatwerkvoorschrift een kapverbod opleggen. Mag er wel worden gekapt, dan moeten meestal ook nieuwe bomen worden aangeplant. De provincie kan met een maatwerkvoorschrift afwijken van de Rijksregels over vellen en herbeplanten. Dit hangt ervan af of hiervoor een provinciale verordening is opgesteld. Mogelijk is ook een omgevingsvergunning van de gemeente nodig. Het aanvragen van deze omgevingsvergunning en het indienen van een kapmelding moet apart van elkaar worden gedaan.

Voor onderstaande houtopstanden geldt geen melding- en herplantplicht:

- het vellen van houtopstanden ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel;
- het vellen van houtopstanden voor de aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen;
- het vellen van houtopstanden en herbeplanten op een wijze die is beschreven in een goedgekeurde gedragscode.

Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter met elkaar en met het omringende agrarisch gebied verbinden. Dit Natuurnetwerk is de kern van het Nederlandse natuurbeleid. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van het Natuurnetwerk en hebben hiervoor soms een andere benaming. In of in de directe nabijheid van het NNN geldt het 'ja, mits'-principe. In principe zijn ontwikkelingen toegestaan mits zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied niet aantasten.

Een toetsing aan het natuurbeleid is alleen noodzakelijk als de ontwikkeling in strijd is met het omgevingsplan. In een aantal provincies kent het natuurbeleid externe werking of zijn bepalingen opgenomen waaraan het omgevingsplan dient te voldoen. Dit is vastgelegd in de provinciale Omgevingsverordening.

Eelerwoude

Op weg naar 100% natuurinclusief ➤